

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

○

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

●

צו

(חלק יז — שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות

שבוע פרשת צו (ערב חג הפסח), חיד ניסן, ה'תשפ"א (א)

לעילוי נשמת
הרה"ת ר' מנחם מענדל ע"ה
בהרה"ח הרה"ת חיים שאול ע"ה
גלב"ע י"ג כסלו ה'תשס"ו

מרת חנה ע"ה
בהרה"ח ר' מנחם מאניש ע"ה
גלב"ע יו"ד ניסן ה'תשע"ג

ברוק

ת' נ' צ' ב' ה'

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

צו

היינו יודעים שחל עליו דין העולה
 („העולה .. על המזבח“⁶).

ועד“ז בשאר ארבעת סוגי הקרבנות
 – מנחה, חטאת, אשם ושלמים –
 שתיבת „זאת“ תורת“ מרבה בכל אחד
 מהם מין קרבן אשר לולי הריבוי לא
 הי' נכלל בין שאר המינים של קרבן
 זה?⁷ (בנוגע לדין מסוים עכ"פ), וכמו
 שהולך ומבאר בתורת כהנים⁸:

„תורת המנחה, תורה אחת לכל
 המנחות שיהו טעונות שמן ולבונה“,
 שאף „מנחות שאין שיריהם נאכלין“
 (כמנחת כהנים) .. טעונות שמן
 ולבונה“; „תורת החטאת, תורה אחת
 לכל חטאות שיהא דמם טעון כיבוס“,
 שאפילו „חטאות הפנימיות (ש„אינן
 נאכלות“¹⁰) .. דמם טעון כיבוס“;
 „תורת האשם, תורה אחת לכל אשמות
 שיהא דמם ניתן למטה“, שאף „אשם
 מצורע“ דמו „ניתן למטה“ (אף שבאשם
 מצורע נאמר¹¹ „כחטאת האשם הוא“
 ודם חטאת „ניתן למעלה“); ומ„תורת

א. בחלק הראשון של פרשתנו עוסק
 הכתוב בחמשה סוגים של קרבנות:
 עולה, מנחה, חטאת, אשם ושלמים –
 ובכל אחד מהם מקדים הכתוב² ואומר
 „זאת תורת ה...“.

התיבות „זאת תורת“, לפי פשוטן,
 הן הקדמה להודעת „התורה“
 (ההלכות) של כל קרבן; ואף שדיני
 הקרבנות הנזכרים כבר אמורים
 בפרשת ויקרא, מ"מ מתאימה בפרשתנו
 הלשון „זאת תורת“, מפני שכאן,
 בפרשה זו, נוספו עוד פרטי דינים שלא
 נאמרו בפרשה הקודמת^{2*}.

אבל בתורת כהנים³ (ועד“ז בש"ס)⁴
 לפינן מ„זאת תורת העולה – תורה
 אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו“,
 והיינו שתיבת „תורת“ באה לרבות סוג
 בעולה⁵ (פסולין), אשר לולי הריבוי לא

1 ל' הרמב"ם בספרו הל' מעה"ק בתחלתו
 (ובכ"מ) „מינים“, כי לשונו לשון המשנה והתנ"ך
 וכו', אבל בס' חז"ל שלאחריו מפרטים יותר
 וקוראים למין הכולל כמה מינים – „סוג“
 (ראה בס' ביאור מלות ההגיון וכיו"ב). וראה
 הקדמת פיה"מ לס' קדשים (העתקת קאפח) „מין“
 וגם „סוג“.

2 ו, ב – „זאת תורת העולה“, שם, ז –
 „וזאת תורת המנחה“; שם, יח – „זאת תורת
 החטאת“; ז, א – „וזאת תורת האשם“; שם, יא
 – „וזאת תורת זבח השלמים“.

2* ראה רשב"ם ריש פרשתנו.

3 עה"פ.

4 זבחים פד, סע"א. וש"נ.

5 להעיר מרמב"ן ומפרשי רש"י ריש
 פרשתנו.

6 פרשתנו ו, ב.

7 כלשון הת"כ (גבי מנחה חטאת ואשם)

„וכי מנין יצאו מכלל“ (וכיו"ב).

8 בכל אחד במקומו. ועד“ז בש"ס גבי חטאת

(משנה זבחים רפי"א) ושלמים (זבחים בסופה).

9 ו„ונאמר (ויקרא ב, א"ג) ויצק עלי' שמן

ונתן עלי' לבונה והנותרת מן המנחה לאהרן

ולבניו“ (תו"כ כאן).

10 ו„נאמר (פרשתנו ו, יט"ב) הכהן המחטא

אותה יאכלנה ואשר יזה מדמה תכבס“ (תו"כ

כאן). אבל ראה לקמן בפנים סעיף ד' והערה 21.

11 מצורע יד, יג.

טעמא אינו צריך לשוב ולפרש שגם בחטאת, אשם ושלמים בא הדבר „לרבות“, וסומך על התלמיד¹⁵ שיחפש וימצא בעצמו מהו תוכן החידוש והריבוי מתיבת „תורת“ בכל אחד מהם.

ומה שב„וזאת תורת המנחה“ לא סמך רש"י על התלמיד ופירש מהו הריבוי – „תורה אחת לכולן להטעינן שמן ולבונה האמורין בענין, שיכול אין לי טעונות שמן ולבונה אלא מנחת ישראל שהיא נקמצת, מנחת כהנים שהיא כליל מנין ת"ל תורת“ – הרי זה מפני שבמנחה יש מקום לטעות, ש„תורת“ בא לרבות דין אחד:

בגמרא¹⁶ ילפינן מ„וזאת תורת

המנחה – תורה אחת לכל המנחות“, שאף מנחות „דלא כתיבא“ (שלא נכתב בהן בפירוש הדין ששיריהן נאכלין

ומה שפירש"י ש„תורת“ הוא ריבוי [היינו שבא לרבות עוד מין כמו „פטולים“ וכו' – שלולי הריבוי לא היינו אומרים שהוא בכלל* – כבתורת כהנים] – יש לומר, שמכיון שנאמר „זאת תורת גו“, קשה לפרש דקאי „על מה שנזכר בסדר ויקרא“ (וראה לקמן בפנים סעיף 17).

(15) כמדובר כמה פעמים, שכשם שאין „חסר“ בפרש"י (שמטרין כל קושיא שישנה בפשוטו של מקרא), כך אין „יתר“ בפירושו, ולכן – כל ענין שכן חמש למקרא יוכל להבין מעצמו (אם מפשטות הכתובים או מפירוש רש"י שכבר למד), אין רש"י כותבו וסומך על התלמיד.

(16) מנחות עב, ב וברש"י שם.

(* כי זה שדיני הפרשה הם כלליים לכל מיני העולה וכיו"ב (ראה מלבי"ם כאן) – היינו יודעים גם אם הי' כתוב „אם עולה קרבנו“ (תסם) וכיו"ב – ולא הו"ל „זאת תורת“ שפירושו הפשוט אינו מתאים כאן [מכיון שרוב דיני הקרבנות נאמרו ב' ויקרא].

זבח השלמים – תורה אחת לכל השלמים¹² למדים „לעשות זמן בבמה בזמן אהל מועד“ (היינו שאף ב„במה“¹³ ישנו דין נותר ופיגול).

ב. מהי שיטת רש"י בהנ"ל – בפירושו על התורה? – מצאנו בזה דבר פלא:

בכ" הפעמים הראשונות שנאמר בכתוב „זאת תורת“ – בעולה ובמנחה – פירש רש"י ש„תורת“ בא לרבות – „תורה אחת (לכולן) כו“, והביא את הלימודים מתורת כהנים; אבל בג' האחרונות – „זאת תורת החטאת“, „וזאת תורת האשם“, „וזאת תורת זבח השלמים“ – לא פירש מאומה.

ותמוה – ממה נפשך: אם רש"י נוקט שתיבת „תורת“ היא ריבוי, הי' צריך לפרש מהו תוכן הריבוי מ„זאת תורת“ אף בג' הקרבנות האחרונים, חטאת אשם ושלמים; ואם ס"ל שע"ד הפשט „תורת“ אינו ריבוי, ופירושו כפשוטו (כנ"ל) – מדוע בעולה ובמנחה פירש שהוא ריבוי?

ג. לכאורה הי' אפשר לתרץ: רש"י אכן נוקט ככלל ש„תורת“ הוא ריבוי, וכהדגשתו בפירושו על זאת תורת העולה⁶: „שכל תורה לרבות הוא בא לומר תורה אחת לכל כו“¹⁴; ומהאי

(12) בתו"כ וש"ס לא הועתקו תיבות אלו. אבל זהו טעם הלימוד, כמפורש ברש"י זבחים שם. קרבן אהרן לתו"כ שם.

(13) ראה תו"כ וזבחים שם הטעם שהוצרך לרבותו.

(14) באברבנאל ריש פרשתנו מפרש: וכאלו יאמר הכתוב על מה שנזכר בסדר ויקרא .. זאת שכבר זכרנו לעיל בדבור שעבר היא תורה כוללת לכל העולות.

מפסוק בפרשת ויקרא – אין עוד צורך להשמיענו שלא זהו הדין המתרבה מ„תורת המנחה“.

(ב) ועיקר: אינו מסתבר כלל לומר, שבן חמש למקרא יודע ומבין בעצמו מה באו ללמדנו הריבויים בחטאת אשם ושלמים המובאים בתורת כהנים:

„זאת תורת החטאת“ – מאין לבן חמש למקרא ההבנה שעל דין „חטאות הפנימיות .. דמם טעון כיבוס“ צריך לימוד מיוחד²¹ – והרי הסברא היא להיפך: אם חטאות החיצוניות „דמם טעון כיבוס“, כש״כ וק״ו שכן הוא הדין בחטאות הפנימיות²².

[ההוה-אמינא שחטאות פנימיות אינן טעונות כיבוס נלמדת בתורת כהנים בק״ו מקדשי קדשים: „ומה אם קדשי קדשים ששוו לחטאות החיצונות למריקה ולשטיפה לא שוו לכיבוס, חטאות הפנימיות שלא שוו למריקה ושטיפה אינו דין שלא ישוו להם לכיבוס“ –

45 אבל אין מסתבר כלל לומר, שרש״י סומך על כך שהתלמיד יעמוד מעצמו על ק״ו זה (ובפרט בשעה שהדין שחטאות פנימיות לא הושוו למריקה

(21) כי אף שדין זה נאמר בהמשך להכהן המחטא אותה יאכלנה (כנ״ל הערה 10) – אין טעם לומר שהדין דמם טעון כיבוס הוא דוקא גבי חטאות הנאכלות.

(22) בזבחים (צב, ב – לדעת רבה), דהכתוב דכיבוס איירי בפנימיות („אשר יזה הזאות (בניזאות) הכתוב מדבר“), ו„תורת“ מרבה גם הנאכלות (שאינן בהן קדושה כ״כ כהפנימיות) – אבל ע״ד הפשט, כל הפרשה קאי בנאכלות.

לכהנים – כגון מנחת חוטא) הרי „שיריהן לכהנים“¹⁷.

וכדי שלא נטעה לומר שע״ד הפשט „תורת (המנחה)“ מרבה דין „שיריהן לכהנים“ במנחת חוטא (כהילפותא בגמרא), העתיק רש״י בפירושו את דרשת התורת כהנים; וכפי שכבר פירש רש״י לעיל¹⁸, שהדין הנ״ל (שבש״ס) שאף מנחת חוטא „שירי נאכלין“ נלמד – „לפי פשוטו“¹⁹ – מן הפסוק (בפרשה הקודמת)²⁰, „והיתה לכהן כמנחה“.

ד. אבל ביאור זה אינו מספיק, מכמה טעמים:

(א) מאחר שכבר פירש רש״י, כנ״ל, שדין מנחת חוטא ששירי נאכלין נלמד

(17) והוצרך לריבוי ד„תורת“* – כי לולי הריבוי הו״א שאי״ז בכלל מנחה, שהרי מנחת חוטא חטאת היא (ויקרא ה, יב. וראה רש״י פרשתנו ו, י״ד (מת״כ עה״פ. זבחים יא, א. מנחות ב, ב)).

(18) ויקרא שם, יג.

(19) ולפי „רבותינו דרשו“ קאי הפסוק „והיתה לכהן כמנחה“ במנחת חוטא של כהן וללמד שהיא ב„כליל תהי לא תאכל“ (פרשתנו ו, טז) כמנחת נדבת כהן.

ויש לומר, ש„לפי פשוטו“ דין זה אי״צ כלל קרא מיוחד, כי נלמד ממש״נ (פרשתנו שם), וכל מנחת כהן כליל תהי גו״ [ומה שפירש״י שם (טו) „וכן כל מנחת כהן של נדבה כליל תהי“ – היינו, שגם „של נדבה כליל תהי“, וכ״ש של חובה (ראה מפרשי רש״י שם)].

(20) ויקרא שם.

* משא״כ זה שנלמד מ„זאת תורת המנחה גו״ דגם מנחות דלא כתיב בהו מצה „באות מצה“ (מנחות נב, טע״ב ואילך) – יש לומר שאין צריך ע״ז הריבוי ד„תורת“.

ובוודאי שאין בן חמש שייך להבין מעצמו ש"וזאת תורת זבח השלמים" בא לרבות קרבנות במה (כהלימוד בתו"כ)²⁷; ועוד ועיקר – אלו הם דינים שילמד רק בפרשת ראה²⁸.

ה. והביאור בזה:

ע"פ דרך הפשט מובן, שהכלל "כל תורה לרבות הוא בא" אינו אמור אלא במקום שתיבת "תורת" מיותרת, או יתירה מזו, במקום שאינה מתאימה לתוכן הפסוק – ולדוגמא: בכתוב "וזאת תורת העולה", זכיון שרוב (דיני –) תורות העולה נתבארו כבר בפ' ויקרא, קשה, איך מתאימה לכאן הלשון "וזאת תורת העולה", שפירושה, ש"זאת" – הדינים הספורים הנוספים כאן – היא "תורת העולה"? ובהכרח

וגם ע"ד ההלכה – זהו רק לדעת רע"ק. וראה שטמ"ק זבחים וכריתות שם (וראה גם במקומות שצויינו לקמן הערה 38) – שהדרשה "תורה אחת לכל כו" בנדו"ז הוא שונה משאר המקומות (שלכן יש בזה פלוגתא אי אמרינן בזה "תורה אחת לכל כו")*. וראה לקמן בפנים סעיף ז'.

27) נוסף לזה שההו"א שאין זמן בבמה הוא רק מצד ק"ו כו' (תו"כ וזבחים שצויינו לעיל הערה 8), שאינו פשוט (לבן חמש).
28) יב, ח וברש"י שם. – אף שכבר נזכר ברש"י (ויקרא א, ג. יא).

(* ויש לומר, דהא שט"ל לרבנן (כריתות שם) דלא ילפינן דין הנ"ל דאשם מתורה אחת כו' מפני ד,הו"א כי אמינא תורה אחת לכל אשמות הני מילי בשאר אשמות ודאין אבל אשם תלוי כו' – אף שגם בכ"מ, הדרשה ד,תורה אחת כו' באה לרבות סוג שיש הו"א שאינו בכלל (כו"ל בפנים ס"א) – כי בנדו"ז יש לדחות הדרשה מניין שאינה דומה לשאר המקומות, כפנינים ההערה.

ושטיפה²³ לא הוזכר בפירוש רש"י על התורה²⁴)]

"וזאת תורת האשם": אשם מצורע נזכר בכתוב לראשונה רק להלן בפרשת מצורע²⁵ – וא"כ איך יתכן לומר שהתלמיד יעמוד כאן מעצמו על הריבוי המובא בתו"כ (שאף דם אשם מצורע "ניתן למטה")²⁶?

23) ראה פי' הראב"ד לתו"כ ש,אם נפל מרטבן על הכלי די להם כדי געלה מפני שהן כחטאת הפסולה שהכתוב ממעטה ממריקה ושטיפה כו" (תו"כ לקמן פסוק כא-כב) – והרי רש"י לא הביא דין זה דחטאת פסולה נתמעטה ממריקה ושטיפה.

בפי' רבינו הלל וק"א לתו"כ שם, דמה שחטאות הפנימיות אינן במריקה ושטיפה הוא מפני דלשריפה קיימי ולא לבישול (וא"כ אי"צ ע"ז קרא) – אבל ראה ק"א שם, ד(לפי זה) "ק"ו זה אינו ק"ו כלל אחר דמה שלא הושוו לחטאות החיצוניות במריקה ושטיפה אינו מהעדד השווי אלא מפני דא"א בהם בישול כו"י.

ולהעיר מרש"י זבחים שם (ד"ה הק): מריקה ושטיפה דההיא דוקא בנאכלות דסמך ל"י כל זכר בכהנים יאכל אותה.

24) ולהעיר, דמזה שכתב רש"י, "והוא הדין לכל קדשים" רק גבי הדין דכלי חרש ישבר (ו, כא) ולא גבי הדין ד"מורק ושוטף" (שם) [דלא בכתו"כ (שם, כב) וזבחים (צה, ב במשנה. צו, ב). וראה רמב"ם וראב"ד הל' מעשה הקרבנות פ"ח הי"ד] – משמע, שהדין ד"מורק ושוטף" ע"ד הפשט הוא רק בחטאת ולא בשאר קדשים, כמשנ"ת בלקו"ש חכ"ז ע' 36.

25) כי אף שאשם מצורע כבר נזכר בפרש"י (ויקרא ה, יט) – הרי הצורך בריבוי ד"תורת" הוא מצד הקרא דמצורע (יד, יג), כנ"ל בפנים סעיף א'.

26) בזבחים (מה, א) וכריתות (כב, ב) יליף מ,וזאת תורת האשם תורה אחת לכל האשמות" דגם אשם תלוי הוא של ב' סלעים (כסף שקלים) – אבל לרש"י נלמד זה ממש"נ "בערכך" (ויקרא ה, יח וברש"י. מיתו"כ עה"פ. רבנן – זבחים וכריתות שם).

לפרש ש"תורה לרבות הוא בא לומר תורה אחת לכל העולין"²⁹ —

הריבוי מ"תורת החטאת" הוא פשוט כ"כ, שאין רש"י צריך לכתבו בפירושו.

והביאור בזה:

מיד לאחר "תורת החטאת" כתיב, במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת"³⁴, היינו ש"חטאת" סתם — כל החטאות — אפילו חטאת של כהן המשיח וחטאת הקהל, שלא נכתב בהן בפירוש ששחיתתן בצפון (במקום אשר תשחט העולה) — שחיתתן בצפון³⁵.

אבל ישנו מין אחד בקרבן חטאת אשר בו יכולנו לטעות ולומר ש"אע"פ שנאמר "תשחט החטאת" סתם, מ"מ) אין שחיתתו בצפון — וזהו קרבן עולה ויורד, התלוי ביכולת האדם: אם הוא בעל יכולת, מביא "נקבה מן הצאן כשבה או שעירת עזים"; "ואם לא תגיע ידו די שה והביא .. שתי תורים או שני בני יונה גוי" — עוף; "ואם לא תשיג ידו .. והביא .. עשירית האיפה סולת לחטאת גוי"³⁶.

מאחר שבסוג חטאת זה תתכן מציאות של הבאת קרבן אשר אין בו כל שחיטה, ואפילו לא מליקה במקום שחיטה (כבכחטאת העוף — וכן הוא אף בעולה³⁷), כי אם "סולת לחטאת" — מסתבר לומר שהשחיטה אינה ענין עיקרי בכפרתו, וממילא אינה מוכרחת להיות (בצפון), במקום אשר תשחט העולה .. לפני ה'", אפילו כשמביא האדם שה הטעון שחיטה.

[ועד"ז ב"זאת תורת המנחה" וב"זאת תורת החטאת" — אשר רוב דיניהם נתבארו כבר בפרשת ויקרא, ובפרשתנו נוספו רק דינים ספורים].

משא"כ בפסוק "וזאת תורת האשם" — הנה דיני קרבן אשם לא נכתבו בפרשת ויקרא; שם³⁰ נתבאר רק מי חייב בקרבן אשם, אבל לא דיני הקרבן עצמו; וממילא נמצא, ע"ד הפשט, שפירוש "זאת תורת האשם" הוא כפשוטו, הקדמה להודעת תורת (דיני) האשם³¹.

ועד"ז "וזאת תורת זבח השלמים", דקאי על קרבן תודה³², כהמשך הכתוב "אם על תודה יקריבנו גוי"³³ — הנה קרבן תודה אינו מוזכר כלל בפרשת ויקרא, וממילא "זאת תורת זבח השלמים" אינו ריבוי, אלא פירושו כפשוטו, וכנ"ל.

ו. אבל עדיין אינו מובן מדוע אין רש"י מפרש מאומה על הפסוק "זאת תורת החטאת", אשר [אי אפשר לפרשו כפשוטו (מפני שרוב דיני חטאת כבר נתבארו בפרשת ויקרא), אלא] בא "לרבות". ועל כרחק שע"ד הפשט

(29) ראה מלבי"ם כאן.

(30) ה, יד ואילך.

(31) ועד"ז בעוד כמה מקומות שנאמר "זאת תורת" (וכיו"ב) — כמו: לקמן ז, לו. שמיני יא, מו. תזריע יב, ז. יג, נט. ועוד — ולא פרש"י כלום, כי במקומות אלו פירושו כפשוטו.

וצע"ק לשון רש"י "שכל תורה לרבות הוא בא".

(32) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 21 ואילך.

(33) ז, יב. וראה רש"י שם: נדר שלמים הללו.

(34) ו, יח.

(35) ראה גם תו"כ עה"פ: לרבות כל חטאות כו'. וראה תו"כ ויקרא ד, כד. זבחים מת, ריש ע"ב. מנחות נה, ב.

(36) ויקרא ה, וי"א.

(37) ויקרא א, יד ואילך.

וע"כ היינו טועים לומר שלא זהו הריבוי ד, "זאת תורת" (אלא הריבוי הוא בנוגע לא' הדינים האמורים בפרשתנו) – ומשמיענו רש"י שהריבוי הוא בנוגע לדין זה⁴¹.

וטעם נוסף לזה שלא היינו למדים (לולא פירוש רש"י) שהריבוי מ, "תורת המנחה" הוא בנוגע לדין שמנחת כהנים טעונה שמן ולבונה:

דיני מנחת כהנים, האמורים לאחר פרשת, "וזאת תורת המנחה", פותחים בדיבור בפני עצמו – "וידבר ה' אל משה לאמר זה קרבן אהרן ובניו גו"⁴²;

ומאחר שיש בין הדברים לא רק הפסקה של פרשה בפני עצמה – אשר הפסקות הפרשיות הן, "ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין"⁴³ – אלא גם דיבור בפני עצמו, קשה לומר שהלימוד, "וזאת תורת המנחה, תורה אחת לכולן" בא לרבות מנחת כהנים (וללמדנו שדין אחד לה ולכל המנחות) שנתייחד לה דיבור חדש, והדבר מורה שמנחה זו היא ענין חדש ונפרד

[ובמכש"כ מזה שאפילו סוגי קרבנות שונים – מנחה אשם ושלמים⁴⁴ – לא נחלקו זה מזה כל אחד בדיבור בפני עצמו, ואין ביניהם אלא הפסק של פרשה חדשה].

41) ע"פ המבואר בפנים יומתק לשון רש"י (להטעינו שמן ולבונה) האמורין בענין – שבזה מבאר, שמכיון שסו"ס הם, "אמורין בענין", אפ"ל שהריבוי ד, "תורת" הוא בנוגע לדין זה. 42) ו, יב ואילך.

43) רש"י ר"פ ויקרא.

44) וי"ל, דמה שבחטאת יש דיבור חדש הוא רק מפני שהפסיק בדיני מנחת כהנים.

ועל זה בא הריבוי, "זאת תורת החטאת, תורה אחת לכל החטאות" – וכיון שאף קרבן עולה ויורד הוא חטאת, שחיתו בצפון; ואין רש"י צריך להשמיענו זאת בפירוש, מפני שזהו הענין האמור מיד לאחר, "זאת תורת החטאת", ואת דיני החטאת למדנו זה עתה בפרשת ויקרא.

ז. אלא שעפ"ז יוקשה יותר מדוע הוצרך רש"י לפרש, "וזאת תורת המנחה, תורה אחת לכולן להטעינו שמן ולבונה" (אף, "מנחת כהנים שהיא כליל") ולא סמך כאן על כך שנבין מעצמנו מהו הריבוי, כמו ב, "זאת תורת החטאת"?

והביאור בזה:

ע"ד הפשט מסתבר, ש, "זאת תורת" בא לרבות (תורה אחת לכל ..) דוקא בנוגע לדינים האמורים בפרשה זו גופא (לאחר ההקדמה, "זאת תורת גו"³⁸ – היינו, שהדין הבא שייך בכל מיני הקרבן (אפילו במין שמצד הסברה לא הי' נכלל (בדין זה) עם שאר המינים);

אבל בנדון זה של קרבן מנחה, הריבוי מ, "תורת" הוא בנוגע לדין, "טעונות שמן ולבונה", שאינו בפרשתנו (כאן נאמר³⁹ רק, "והרי" ממנו גו' מסולת גו' אשר על המנחה גו'"), אבל לא עצם הדין שטעונות שמן (ולבונה), אלא רק בפרשת ויקרא⁴⁰;

38) ראה עד"ז תוד"ה הילכך (זבחים ה, א' ב), לר"ש (מנחות ג, ב – "ועוד כו"). שטמ"ק זבחים מה, א [ועייג"כ תוד"ה איתבי' זבחים ט, ב. שטמ"ק כריתות כב, ב. ואכ"מ].

39) ו, ת.

40) ב, א.

דוקא בהוספה (בעבודה עם), „כמות“ וגשמיות. הדרך להגיע לעילוי האמיתי בעבודה רוחנית היא (לא בהסתגרות מפני העולם והתעסקות בענינים רוחניים בלבד, אלא) ע"י העבודה לעשות (עוד) עניינים גשמיים לקרבן לה; ודוקא ע"י אופן של „הגברת הצורה על החומר“⁴⁵ – בהפיכת חומר לצורה, וכמות לאיכות⁴⁶ – נפעל עילוי גדול הרבה יותר בעבודה הרוחנית של הנשמה.

ט. עבודה של הוספה בכמות, במובן רחב יותר, היא ההתעסקות בקירוב כמות גדולה של בני ישראל לתורה ומצוות, עד אשר אפילו אלו שנראים בחיצוניותם כבלתי ראויים למזבח („פסולין ר"ל) – מעלה אותם האדם על המזבח ובאופן של „אם עלו) לא ירדו“;

ועי"ן „מאיר עיני שניהם ה"י"⁴⁷ – שנתוסף אצלו אור גדול שאינו בערך לעבודתו, עד שנעשית אצלו איכות חדשה לגמרי בעבודה, והוא עולה (נשאר בקישור תמידי) על גבי

45) ראה קונטרס תורת החסידות פי"א-יב.
46) דוגמא להפיכת „כמות“ ל„איכות“ בהלכה – עשרה מישראל לגבי פחות מעשרה. ועוד רבים. – גם י"ל: המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפילה לו (משנה שבת צג, סע"ב. רמב"ם הל' שבת ספ"ח) – היינו, שאף שגשם הכלי יש לו שיעור וכמות להתחייב עליו, הנה כאשר מוציא הכלי בשביל האוכלין, „כוונת“ הכלי – זה שהיא בשביל האוכלין – נעשית כל מציאותה; ומכיון שהאוכלין הן פחות מכשיעור, גם הכלי הוא – פחות מכשיעור.

47) משלי כט, יג. תמורה טז, א. תניא בהקדמה.

ת. ע"פ כהנ"ל נמצא, שתוכן ההוספה של פרשת הקרבנות בפרשתנו על הקרבנות שבפרשת ויקרא נחלק לשני סוגים: (א) הוספת פרטי דינים חדשים בקרבנות עולה מנחה וחטאת; (ב) הוספת קרבנות אחרים – אשם ותודה – שדיניהם לא נתבארו כלל קודם לכן; ועד"ז בג' הקרבנות הראשונים – שישנו הריבוי „(זאת) תורת“ שבא לרבות עוד מין של הקרבן (תורה אחת לכל העולין, מנחות וכו').

ושני מיני הוספה אלו פירט רש"י בקרבן הראשון – „זאת תורת העולה“: „הרי הענין הזה בא ללמד (א) על הקטר חלבים ואברים שיהא כשר כל הלילה“ – דין שנאמר מיד בסמוך בפסוק „על המזבח כל הלילה עד הבקר“; (ב) „וללמד על הפסולין איזה אם עלה ירד ואיזה אם עלה לא ירד שכל תורה לרבות .. שאם עלו לא ירדו“.

ההבדל בין שני סוגי ההוספה הוא החילוק בין איכות לכמות: הסוג הראשון הוא הוספה באיכות הקרבן – פרטי דינים חדשים באותו הקרבן משנים את איכות הקרבן; והסוג השני הוא הוספה בכמות – עוד מין קרבן, או הוספה בכמות הקרבנות שחל עליהם אותו הדין.

ומזה שההוספה אינה רק באיכות (הוספת פרטי דינים), אלא אף בכמות (הוספת קרבן), ישנה הוראה בעבודת ה':

„גשמיות“ נמדדת בעיקר ב„כמות“, ואילו „רוחניות“ – ב„איכות“.

וההוראה מהענין הנ"ל, שהדרך להוספה באיכות ורוחניות היא לעתים

ה"מזבח", הזבח ומבטל את מציאותו, עלי' למעלה ממדידה והגבלה – „כל הלילה עד הבקר“, במשך כל זמן העלם הגלות עד לבוקר של אור הגאולה⁴⁸.

(משיחת ש"פ צו תשל"ג)

(48) כפי' האוה"ח הק' עה"פ.

